

2. Підручник «Інформаційне право України» Костецька Т.А.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studopedia.info/10-31172.html>.

3. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

4. Кодекс про адміністративні правопорушення України від 07.12.1984 № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

5. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08/page>.

Савчук Л.В., Перканюк Я.О.

студенти,

Національна академія Служби безпеки України

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ІНТЕРНЕТ ПРОСТОРУ

Механізми правового захисту авторського права показали малу ефективність відносно сучасних телекомунікаційних технологій. У той же час чинне міжнародне та національне законодавство не може влаштувати жодну із сторін даних правовідносин – користувачів, інформаційних посередників і правовласників. Багато користувачів вважають, що обмеження на розпорядження контентом веб-сайтів порушують їх право на вільне використання інформації, а також культурний і науковий обмін. Власники інтернет-ресурсів стверджують, що авторське право стримує розвиток нових мережевих сервісів і технічних алгоритмів доставки контенту кінцевому споживачеві. У свою чергу правовласники вважають, що авторське право не забезпечує достатній захист їх прав, а цифрове піратство обмежує їх творчий потенціал, позбавляючи можливості отримувати прибуток за контент, який вони створюють [2, с. 13].

У просторі мережі «Інтернет» міститься величезний обсяг багатоаспектної інформації: освітньої, наукової, пізнавальної, культурної, соціально-правової, політичної та інших її видів. Поряд з цим, мережа «Інтернет» – це широка арена для застосування «інформаційної зброї», «інтелектуального піратства» та інших дій

протиправного характеру, які тягнуть не малозначний матеріальний і моральний збиток у процесі розвитку інноваційної економіки.

Користувачів глобальної мережі можна поділити на тих, хто використовує її для пошуку певної інформації і послуг, які можуть бути як безоплатними, так і платними, і тих, хто, крім усього іншого, самостійно створює веб-сторінки і додає інформацію в мережу. Метою представлення інформації в мережа Інтернет, як правило, є її доведення до відома інших користувачів, і в даному випадку однією з особливостей використання інформації в Інтернеті є те, що це можна зробити в будь-який час доби, одноразово або багаторазово [4, с. 72].

Однак свобода інформаційного обміну – це не тільки позитивні аспекти, але ще й негативні, що зачіпають авторські та суміжні права на об'єкти інтелектуальної власності. Щодо даного питання існує кілька думок: одні вважають, що Інтернет підкоряється звичайним законам, інші висловлюють думку, що авторське право в Інтернеті – віртуальна категорія і доводити її не варто.

В теорії є поняття «Інтернет-право», ставлення до визначення якого досить дискусійне.

Наприклад, А. А. Лук'янов вважає, що Інтернет-право – умовний термін, який позначає сукупність правових норм усіх галузей права, об'єднуючою ознакою яких є регулювання відносин у Інтернет-середовищі (віртуальному середовищі) [6, с. 81].

Інтернет – найбільш важлива інфраструктура сучасного суспільства [7, с. 144]. Однак практики правового регулювання діяльності Інтернету в Україні недостатньо. Наведемо приклад із законодавства зарубіжних країн: у США існують спеціальні законодавчі акти, що регулюють авторське право в мережі «Інтернет». Такими актами є: Digital Millennium Copyright Act – Закон про захист авторських прав в цифрову епоху 1998 р., що передбачає захист авторського права в цілому [2], і Family Entertainment and Copyright Act – Закон про захист авторського права в галузі приватного відтворення, що захищає від авторів відео – і аудіопіратства в Інтернеті [3]. При цьому поняття «об'єкт авторського права» має більш конкретне визначення, ніж в Україні, і під охорону потрапляють лише оригінали творів. Такий прецедент був встановлений рішенням суду *Feist Publications v. Rural Telephone Service* 499 U. S. 340 (1991), згідно з яким компіляції або твори, які не відповідають оригіналу не підпадають під порушення авторських прав. Таким чином, всі об'єкти авторського права, що знаходяться в Інтернеті, не визнаються неліцензійними копіями, і до них застосовуються норми «Закону про

захист авторських прав у цифрову епоху», що передбачає кримінальну відповідальність за порушення.

У Великобританії правове регулювання характеризується специфічністю у зв'язку з тим, що інтелектуальна власність виступає в якості понятійної категорії, що включає в себе різні права, і охороняється така категорія особливими нормативними актами – статутами. Один з них – Copyright, Designs and Patents Act.

На підтвердження вищесказаного, розглянемо для прикладу законодавство України про інтелектуальну власність, яке не містить ані визначення поняття веб-сайту, ані власне віднесення веб-сайту до категорії об'єктів інтелектуальної власності. Проте, таке визначення можна знайти у Наказі Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25.11.2002 N 327/225 «Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади», який визначає, що «веб-сайтом» є сукупність програмних та апаратних засобів з унікальною адресою у мережі Інтернет разом з інформаційними ресурсами, що перебувають у розпорядженні певного суб'єкта і забезпечують доступ юридичних та фізичних осіб до цих інформаційних ресурсів та інші інформаційні послуги через мережу Інтернет. У свою чергу згідно цього ж Наказу веб-портал – це веб-сайт, організований як системне багаторівневе об'єднання різних ресурсів та сервісів для забезпечення максимальної можливості доступу до інформації та послуг.

На наш погляд, на законодавчому рівні необхідно вдосконалення способів захисту інтелектуальних прав в мережі «Інтернет».

По-перше, ми вважаємо, що на державному рівні доцільно забезпечити гармонізацію законодавства і виробити єдиний підхід до проблем порушення використання об'єктів інтелектуальної власності на міжнародному рівні.

По-друге, представляється необхідним законодавче закріплення правового статусу інформаційного об'єкта інтелектуальної власності, який розміщується і поширюється в мережі інфосфері «Інтернет». Таке нововведення сприятиме більш ефективному захисту та припинення правопорушень.

По-третє, ми вважаємо, що електронно-цифровій інформації, такої як інформаційні об'єкти, масиви, записи, необхідно надати доказову силу.

Це може посприяти забезпеченню задоволення вимог, які пред'являються законодавством до електронних документів.

Більш того, можливе введення спеціальних юридичних механізмів, які змогли б забезпечувати рівність електронних доказів письмовим, наприклад, врівноваження електронного цифрового друку і власноручним.

Слід зазначити, що процесуальне законодавство теж потребує вдосконалення, наприклад, у розширенні об'єктивної сторони правопорушень і злочинів, вчинених у інфосфері мережі «Інтернет» з урахуванням всіх особливостей і доповнення законодавства нормами, які відображають стан мережі «Інтернет» та електронних технологій на даний момент.

Ще однією прогалиною в законодавстві можна вважати відсутність законодавчого закріплення прав і обов'язків правовласників, адміністраторів сайтів, Інтернет-провайдерів та інших суб'єктів інформаційного обміну в мережі, щодо їх участі у судових процесах, пред'явлення вимог і відповідальності.

Існуючі проблеми все частіше призводять до виникнення питання про право віртуального простору, норми якого повинні комплексно регулювати суспільні відносини, що виникають в Інтернеті.

Список використаних джерел:

1. Галінська С. Існування електронних бібліотек в Україні: сучасність та перспективи // Інтелектуальна власність. – 2009. – № 11. – С. 17-22.
2. Гуменюк О., Арданов О. Плагіат та інші актуальні проблеми реалізації авторського права у діяльності засобів масової інформації // Інтелектуальна власність. – 2009. – № 5. – С. 13-21.
3. Денисюк М. Інтелектуальна власність та Інтернет: нові можливості чи нові проблеми? // Інтелектуальна власність. – 2009. – № 6. – С. 9-12.
4. Мельников М. Піратство як злочин у галузі авторського права і суміжних прав: погляд на проблему / М. Мельников // Право України. – 2003. – № 4. – С. 72-75.
5. Міжнародна кримінологія: досвід дослідження тероризму / В. Ф. Антипенко. – Одеса : Фенікс, 2011. – 317 с.
6. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: Підручник // За заг. ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – С. 236.
7. Пастухов О.М. Авторське право в Інтернеті / О.М. Пастухов. – К.: Школа, 2004. – С. 144-159.